Köszeg, 1904. március hó 13-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk, Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

XXIV. évfolyam. | Felelős szerkesztő: FEIGL GYULA. | II. szám.

Egyesüljünk!

Az ember társas lény. Az életviszonyok láncolatai sokféle módon összekötnek bennünket egymással; az életszükségletek megszerzése egymásra utalja az embereket; a normális ember belső kényszer hatása alatt kénytelen keresni az emberi társaságot akkor is, ha azt meri magáról állitani, hogy nem szorul rá senkinek támogatására: — természetes és emberi dolog, hogy a társas érintkezést keressük.

Az anyagi és szellemi viszonyok különfélesége, az egyéni rokonszenv ugyis természetes korlátot adnak a társas érintkezésnek, ami abban nyilvánul, hogy kisebb-nagyobb csoportok gyakoribb s bensőbb érintkezésbe jutnak egymással.

Ez is természetes és emberi dolog. Ezen nem lehet megütközni, ezt nem lehet czodálni.

Sajnos azonban, hogy ezeken a természetes korlátokon kivül az emberek még mesterséges korlátokat alkotnak maguknak a társas érintkezésben, keresve a különválást akkor is, ha arra szükség nincs; és fönntartják a különválást akkor is, ha annak gyakorlati keresztülvitelét már nem is óhajtják, mert azt károsnak ismerték.

A társas köröket azért csinálják az emberek, hogy az egyes házakban lehetetlen tömegesebb társadalmi érintkezést lehetővé tegyék: oly helyeket teremtvén, ahol mindenki, ki odajár, egyenlő jogokkal és kötelességekkel élvezhesse a társas élet előnyeit.

Ott ahol a társas érintkezés híveі oly nagy számmal vannak, hogy ugy anyagilag mint erkölcsileg több társaskört képesek fönntartani és *fejleszteni*, ott több társaskör alakitása és fönntartása jogosult, mert a tagok igényei kielégitést nyerhetnek.

Ha azonban a társaságnak tagszáma csekély, és igy a társaskör *fejlesztése* kérdésessé válik, ott egyesülés, tömörülés szükséges. Ott nem szabad különválni, nem szabad különválva maradni: mert ily esetben a különválás valóságos absurdum a társas életben.

Az csak nem nevezhető *társas* életnek, ha különválunk akkor, mikor külön-külön nem tudunk megfelelni föladatunknak? mikor elkülönitve egyik társaskör sem képes céljának minden tekintetben megfelelni, és nem képes a tagok jogos igényeit kielégitemi?

Bizonyára észreveszi a t. olvasó, hogy nem Portarthurról van szó, hanem saját magunkról, a mi társas köreinkről.

Ugy is van!

Nézzünk csak körül egyszer társas köreink szerény estélyein!

Azt fogjuk látni, hogy itt is ott is látjuk ugyanazokat, és ha a társaság egy része különböző is, ez az eltérés nem változtat azon az igazságon, hogy nálunk a társaság a különböző társaskörökben ugyanaz.

Vagy talán elképzelhetjük azt, hogy bármelyik társaskörünk nagyobbszabásu estélye anyagi és erkölcsi sikert mutathatna föl, hogyha a másik kör tagjai tüntetőleg távol maradnának?

Bizonyosan nem!

Kérdem már most, micsoda célja van annak, hogy *mi* egyszer ebben, máskor abban a körben rendezünk *magunknak* estélyeket? Van-e abban rácio, hogy itt is ott is fizetjük a tagsági dijakat a *társas* érintkezés kedveért, hogy *egyuttal elkülönitve is* legyünk *önnönmagunktól?*

A társas köröknek célja ugyanaz: a társas érintkezés közvetitése és a magyar kultura terjesztése. Ezt a célt egy társaskör csak ugy képes megvalósitani, ha tagjai számában és szellemében biztosithatja a kör *fejlődését!*

A stagnació vagy épen a visszafejlődés azt bizonyitja, hogy az illető társaskör nem nyugszik ily bázison, és nem képes céljának megfelelni.

Legyünk őszinték! Bármelyik társaskörünk nem tudná magát fönntartani, ha a közönség tetemes része nem áldozna *mindkettőnek*.

Ez az áldozat pedig igazán céltalan, mert a tagok a rivalizálás utjára nem térhetnek, különben az egyiknek előnye a másiknak hátrányára válnék: igy aztán egyik sem *fejlődik* és mindegyik csak *létezik*.

A közönség pedig fizet, és nem kap érte ugyszólván semmit!

Fizetünk két helyiséget, fönntartunk két könyvtárt, rendezünk kéttelé estélyeket: a kivánatos eredmény azonban várat magára, — a *fejlődés* nem észlelhető.

Egyesüljünk!

Csak azt hangoztatom, hogy egyesüljünk, mert az egyesülésben van az erő.

Tárca.

Ne tiltsd meg . . .

Irta: J. L.

1.
Ne tiltsd meg, hogy szeresselek,
Ne tiltsd meg énnékem,
Ugyis érted virul-hervad
Reménytelen éltem.

2.
Viditsd fel fájó szivemet
Boldogságom gyöngye,
Hogy ne hulljon két szememből
A szerelem könnye.

3.
Üzd el tőlem a bánatot,
Hogy vissza se térjen:
Ugyis érted virul-hervad
Reménytelen éltem.

A konyha titkai.

Irta: Kertész L.

A déli harangszónál közvetlenebbül figyelmezteti az embert ebédjének elfogyasztására, az a rengeteg hatalommal biró nagy zsák: a gyomor.

Amidőn leülve az asztalhoz, elibénk hozzák az ételek királyát, a hust, igen kevesen gondolnak ilyenkor arra, hogy a milyen jóizü és fontos táplaléka ez az embernek, annyira veszedelmes is lehet, az ember egészségére, a beléje jutott külömböző gombák és állati élősködők miatt.

Többféle betegségben szenvedő embertársainkat, igen sokszor halljuk panaszkodni, hogy azért betegek, mert meghültek, mert a levegő rossz, a lakás és talajviszonyok rosszak és mert a foglalkozásuk nem megfelelő. De valjon hallunk-e panaszt emelni amiatt, hogy egyik-másik esetben a husban levő állatiélősködők, vagy gombák voltak a betegség okai? Bátran azt felelhetjük, hogy a legritkább esetben.

Talán 100 eset közül 1–2-szer esik erről szó és ez is legtöbbször olyankor, a mikor a hatóság beavatkozása vallott szükségessé, a betegség okának kideritése céljából.

A szakácsnénak eszében sincs arra gondolni, hogy nem csak izletes legyen a hus, de ugy is készittessék el, hogy az esetleg abban levő káros anyagok megsemmisüljenek.

Nem is lehet ezt rossz néven venni sem a szakácsnétól, sem a háziasszonytól. Honnan tudnák ők ezt? Talán a szakácskönyvekből?

Ezek inkább valami francia, vagy angol kétszer sültről, külömböző tortákról és betőttekről irnak, — sokszor igen bő részletességgel, — mintsem csak egyszóval is említést tennének arról, hogy a hus ne csak izletes, de az emberi egészségre valóban ártalmatlan is legyen és miképpen tehető ilyenné? Bizonyára lesznek többen olvasóim között, akik azt mondják, hogy az izletes hus egészséges is egyuttal. No, hogy ez csak részben igaz, az majd az alantiakból eléggé ki fog tünni.

A szarvasmarha, de főleg sertésekben, az izomrostok között, (a nyelv, bordaközti izmokban, a szivben, stb.) egy, az emberben előforduló galandféreg (pántlikás giliszta) fejletlen alakja igen gyakori.

Ez a fejletlen alak, gombostűfejnagyságu, halványszürke szinü, a közepén egy sötét ponttal bir és egy vékony burokkal van körülvéve. Nagyitó alatt ez a pont a galandféreg feje és nyaka (dajkája), mely köröskörül horgokkal van ellátva, melyekkel az ember belének nyálkahártyáján megtapad. Nem kell egyébb, mint ennek a megtapadása, mert a dajkából (fej és nyak) sarjadás utján 800—1000, 0·5—1 cm. hosszu iz képződik, melyek a több méter hosszu galandféreget alkotják.

Ezekben az izekben számtalan pete van, melyek, ha megérnek, az érett petéket tartalmazó izek elszakadnak a galandféreg fejétől, illetőleg nyakától és az ember bélsarával kiürülnek.

Ha valahogy a sertések az ilyen bélsárhoz jutva, azt felveszik, vagy a peteket a szél, vagy viz, mezőkre, illetve legelőre viszi és azokat a szarvasmarhák, esetleg sertések a takarmánnyal bekebelezik; ismét kifejlődik az előbb emlitett fejletlen alak, mely az izomrostok között keres magának helyet. Ha azután ilyen hust fogyaszt az ember, az alanti szabályok figyelembe vétele nélkül kifejlődik benne az a hosszu és jól ismert galandféreg, amely sok embernek, nem egyszer már halálát is okozta.

Akár főzik, akár sütik a hust, a meleg behatására a husban levő fehérjék megolvadnak, és annak felületén egy halványszürke kéreg képződik.

Részben ez, részben a hus vastagsági átmérője oka annak, hogy a hus belsejében nincs akkora hőmérséklet, mint annak a környezetében.

Minél több a fehérje a husban és minél nagyobb a hus vastagsági átmérője, annál vastagabb ez a képződött burok és annál kevésbbé eresztі át a hőt.

Ha ezt a két tényezőt figyelembe nem vesszük, akkor sokszor megtörténhetik, hogy amig a hus felületesebb részei jól megfőnek, illetve sülnek, addig annak

A magyarosodás, a társas érintkezés érdeke égetően kivánja az egyesülést, mert csak akkor lehet a kitüzött célokat megvalósitani.

Azt mondják, hogy a különválást személyi okok, tapintatlanságok idézték elő.

Ha voltak is ily okok, ezek nem indokolják a különválást s különmaradást, mert egyes személyeknek nem szabad érvényesülni a társaságokkal szemben.

Aki megzavarja a társas érintkezést, az menjen máshelé. De a társaságnak nem szabad oly gyengének lenni, hogy egy gyufa pattogása is szétriaszthatja.

Egyesüljünk!

Az a kiváló szellemi erő, és azok a jelentékeny anyagi eszközök, ami most szétforgácsolva nem képes nagyot művelni, — micsoda hatalmas faktora lehet a nemzeti kulturának, ha egyesül!

Gyüljenek össze, lássák be, hogy külön-külön is *ugyanazok* vagyunk, és olvadjanak egybe.

Számoljunk le a személyi hiuságokkal, és működjünk együtt a társaskörök nagy föladatainak megvalósitásában, melyeknek összfoglalata: a magyar nemzeti művelődés terjesztése! D.

Városi ügyek.

617/1904.

Ajánlati hirdetmény.

Kőszeg szab. kir. város képviselő testülete egy téglaégető körkemence épitését határozván el, fölhivom a körkemence épitésre vállalkozókat hogy tervrajzzal s részletes költségvetéssel ellátott ajánlataikat f. é. március hó 27-ig polgármesteri hivatalnál nyujtsák be.

Az ajánlatban föltüntetendők a fizetési feltételek és különösen a körkemencének felépitési időtartama.

Bővebb fölvilágositás a város polgármesteri hivatalában (11 ajtó) nyerhető.

Kőszeg, 1904. március hó 7-én

Dr. Sissovics,
polgármester.

666/1904.

Hirdetmény.

A csorda-utcai volt vámháznak lebontását a kormányhatóság jováhagyván, fölhivom mindazokat, kik a lebontás kivitelére vállalkoznak, hogy ajánlataikat f. é. március hó 20-ig bezárólag a város polgármesteri hivatalánál (városház 11. ajtó) nyujtsák be.

Az ajánlatban föltüntetendő, hogy mily feltételek mellett történik a lebontás és az anyag elszállitása, és mely időre lenne az befejezve.

Kőszeg, 1904. március hó 7-én.

Dr. Sissovics,
polgármester.

662/1904.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a belügyminiszterium 22089/1904. sz. rendelete értelmében, az országgyülési képviselőválasztói jog uj törvényes szabályozása céljából szükséges statisztikai adatok gyüjtése f. é. március hó 2-ik felében fog eszközöltetni.

Az összeirást 1-200 házszámig Jambrits Lajos városi iktató, 201-400 házszámig Decker Kálmán gyakornok 401-600 házszámig és Kőszegfalván Kertész Lipót városi állatorvos, 601-818 házszámig Wollel Kálmán dijnok fogja teljesiteni.

Az ehhez szükséges adatokat a hatóságok és azok megbizottjainak felszólitására mindenki szolgáltatni köteles (1897. évi XXXV. t. c. 9. §.)

A ki tudva hamis vagy valótlan statisztikai adatokat vall be vagy az adatszolgáltatást megtagadja, kihágást követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik. (1897. évi XXXV. t. c. 18. §.)

A ki az összeirás foganatositását hamis hirek terjesztésével megnehezíti, vagy ez által a felvételnek az előszabott időben való végrehajtását megakadályozza, az ebből származó károkat, ugymint esetleg szükségessé vált ujabb felvételi vagy egyébb intézkedések költségeit viselni tartozik. Az okozott károk megtéritésére vonatkozó kötelezettséget, a kárösszeget, valamint a költségek összegét az illetékes királyi biróság állapitja meg. (1897. évi XXXV. t. cz. 14. §.)

A statisztikai adatoknak akár a m. kir. központi statisztikai hivatal valamely alkalmazottja, akár az összeirásnál közreműködött hatósági közegek és azok megbizottjai részéről valamely illetéktelen egyénnek bármely időben vagy alakban való kiszolgáltatása vagy a törvény ellenére köztudomásra juttatása, a mennyiben a cselekedett sulyosabb büntetőjogi beszámitás alá nem esik kihágást képez és 2 hónapig terjedhető elzárással, valamint 600 Kr.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik. Fenmarad ezenkivül a fegyelmi felelősség és az okozott kár megtéritésének kötelezettsége. (1897. évi XXXV. t. c. 15. §.)

Az egyéni statisztikai adatok az adók kivetésénél alapul nem vehetők s nem egyénenkint, hanem csak területi vagy tárgy szerinti összefoglalásban tehetők közzé. (1897. évi XXXV. t. c. 17. §.)

Kőszeg, 1904. március hó 8-án.

Dr. Sissovics,
polgármester.

717/1904.

Hirdetmény.

Az 1890 évi I. törvénycikk 133. §-a, és az 1893. évi XII. t. c. 46 §. alapján fölhivom a közutak mentén levő fák birtokosait, hogy fáikat f. é. március hó végéig legalyazzák s lenyesenék akkép hogy az ut fölszinétől legalább 2 méter magasságban az uttestre faág ne hajoljon át, — és hogy a távirda s távbeszélő vezetéket faág ne érintse.

A ki a hatóság ezen meghagyását nem teljesiti 200 Koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, szükség esetén pedig a nyesés és legalyazás a fél költségére hatóságilag foganatositendő.

Kőszeg, 1904. március 10-én.

Dr. Sisovics,
polgármester.

703/1904.

Hirdetmény.

Közzá teszem, hogy a Kereskedelmi m. kir. Miniszter 12491/VII. 5. számu leiratával megengedte, hogy a Kőszeg városban minden év január hó utolsó hétfőjére eső országos vásár ezentul állandóan minden év januar hó utolsó szerdáján tartassék meg.

Kőszeg, 1904. március 10-én.

Dr. Sisovics,
polgármester.

718/1904.

Hirdetmény.

A mezőgazdaságról s mezőrendőrségről szóló 1894-évi XII. törvénycikk 50 § értelmében minden földbirtokos köteles, a fák rügyeinek fakadása előtt, legkésőbb azonban minden év Március hó végéig, a belsőségekben, majorokban, szőllőkben, gyümölcsösökbens kertekben levő fáit és bokrait a kártékony hernyóktól, illetőleg hernyófészkektől és lepketojásoktól megtisztitani s az összegyüjtött hernyókat, hernyófészkeket s hernyótojásokat elégetni. A később mutatkozó kártékony hernyók valamint a cserebogarak tömeges megjelenésük alkalmával is megfelelő módon pusztitandók.

A szerb tövis (Xanthium spinosum) a törvény 51 §. szerint minden birtokos által birtoka egész területén irtandó a virágzás előtt, ugyszintén irtandó az aranka, fellépte után azonnal.

Lóhere és lucernamagvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés céljából forgalomba hozni tilos.

Az utak mentén valamint az uttesten a szerb tövist továbbá egyébb gyomot és gazt irtani, az utkaparó kötelessége, a gyümölcsfákat pedig a kártékony hernyóktól megtisztitani a gyümölcsfa birtokosa tartozik.

Aratás vagy kaszálás alkalmával a gaz s gyomfoltokat meghagyni tilos A foltokban levő, már magba ment gyomok aratás vagy kaszálás után azonnal összegyüjtendők s elégetendők.

Hogy ezen törvényes intézkedések foganatosittassanak, a mező- s hegyőri személyzet a külterületeken, — a városi rendőrség pedig a város belterületén fogja az ellenőrzést gyakorolni s a mulasztókat, az elmaradt irtási munkálatoknak az ő költségükön leendő foganatositása, s a törvényes büntetés kiszabása céljából, — feljelenteni.

Kőszeg 1904. évi március hó 10-én.

Dr. Sissovics,
polgármester.

Hirek.

— **Március 15.** Március idusát fényes estélyiyel ünnepeli meg városunk lakossága. Az ünnepély a „Mulató" nagytermében lesz kedden március 15-én este. Az ünnepély meghivója következő: A kőszegi „Polgári Kör", a „Kath. polgári olvasókör", az „Ipartestület", a „Szinpártoló egyesület" és a „Concordia dalegyesület" elhatározták, hogy március 15-ikét a haza szabadságának ezen dicső napját, együttesen ünneplik meg, melyre fentnevezett egyesületek összes tagjai s ezek családtagjai, nemkülönben Kőszeg sz. kir. város hazafias közönsége (a hölgyek is) ezennel tisztelettel meghivatnak. Az ünnepély este 8 órakor kezdődik a „Mulató" nagytermében. Az ünnepély sorrendje: 1. Ünnepi megnyitó. Elmonja: *Csorna* Jenő. 2. Hymnus. Enekli a „Concordia" dalegyesület. 3. Incédy László: „Petőfi". Szavalja: *Farkas* Győző. 4. Pósa Lajos, „A márciusi ifjuság". Ssavalja: *Kovács* Jósset. 5. Ünnpi emlékbeszéd. Tartja: Dr. *Szemső* Sándor. 6. „Magyar dal". Előadja a Concordia" dalegyesulet. 7. Ábrányi Emil: „Március 15". Szavalja: *Serényi* Ákos. 8. „Szózat". Enekli a „Concordia" dalegyesület. Örömmel értesülünk arról, hogy ez ünnepélyen igen sokan fognak resztvenni s hogy az méltó lesz a nagy nap emlékéhez.

— **Március 15-ike a gymnaziumban.** A helybeli gymnázium ifjusága is megünnepli szabadságharcunk nagy napjának évfordulóját. Mint halljuk, hazafias énekek kiséretében Pásztori: „Márczius 15." czimü kis szindarabját fogják előadni hétfői, azaz márcz. 14-én este 7 órakor az intézet tagos rajztermében, A meghivást magyar-ruhás ifjak végzik.

Személyi hirek. *Nagy* Jenő Mosonvármegye főispánja, f. hó 8-án városunkban tartózkodott. — *Bezeredj* István dr. Vasvármegye alispánja f. hó 8-án városunkban volt.

— **Tavaszi szemle.** Pénteken tartotta *Rznicsek* cs. és kir. vezérőrnagy hadosztályparancsnok a helybeli 11-ik vadász-zászlóalj felett a tavaszi szemlét, mely alkalommal ugy a tisztikarnak, mint a legénységnek megelégedését fejezte ki.

— **Közgyülés.** Vasvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 19-én rendkivüli közgyülést tart, melyben városunkat érdeklő ügy leend a huszárszázad beszállásolásával fölmerült terhek viselésére megyei segély adása. Ezt a megyei segélyt a szállásadónak fogjak megadni a beszállásolási pótadóról alkotott törvény alapján.

— **Nyilvános köszönet.** Kisunyomi *Korchmáros* Gáspár nyug. kir. itélőtáblai biró egy perben részére megállapitott 10 korona tandijat a szegények segélyezésére nekem átadott, amit ezennel nyugtatok, és köszönetet mondok a nagylelkü adományért.

Kőszeg, 1904. március hó 10-én

Dr. Sisovics
polgármester.

— **Gyászrovat.** Egy magas kort ért matrona, kinek elhunyta felett 14 dédunoka is gyászolt, költözött jobb létre f. hó 8-án élete 90-ik évében özv. *Wurczenberger* Józsefné született felső-őri Nagy Etelka. Temetésén, mely f. hó 10-én délután 4 órakor volt, impozáns számu gyászközönség vett részt. Ott voltak a gyászolók között Nagy Jenő, Mosonvármegye főispánja családjával, Bezerédj István dr. Vasmegye alispánja, a Wurczenberger, Gyökhegyi, Szabadhegy, Andráskay, Hartl, Vaszary, Wagner, Müller család, mint rokonok, és a város lakosságából számosan.

— **Megjöttek az oklevelek.** A szombathelyi iparkiállitáson resztvett iparosaink részére a mult héten érkeztek meg a kitüntetések. Van azok közt bronzérem, aranyérem, ezüstérem is — de csak papiroson. Az okleveleket a polgármester már kézbesittette a kiállitóknak.

— **Összeirás.** A jövő hét elején veszi kezdetét a 20 éven fölüli férfi lakosság összeirása, mely az uj választási törvényhez szükséges adatok gyüjtésére szolgál. Nem kell félni senkinek, nem lesz uj adó behozva, csak azt kell összeirni, hogy hány férfi van, milyen ismeretei s tanulmányai vannak és bir-e ingatlant. Az összeirás soknak meghozza majd a választói jogot.

— **Vadkacsák a vidéken.** *Kacsikkal* már többször volt alkalmunk találkozni Kőszegen is, meg a vidéken, de *vadkacsa* itt ritkaságszámba megy. — *Chernel* István urat érte a szerencse, hogy a mult héten Kőszegfalva telep környékén két vadkacsát hozott aggatékra.

— **Talalkozó.** Megbizható forrásból értesültünk, hogy a helybeli katonai alreáliskolának volt növendékei a folyó évben városunkba ellátogatni szándékoznak. Ez a kirándulás impozánsnak igérkezik, mert az itt járt növendékek külön egyesületet alkotnak, melyben a szoros bajtársi viszonyt ápoljak, és igy már előre szervezkedvék a testületi fellépésre. Ugy látszik Kőszeg város nem olyan rossz hely, mert ime vissza-vissza térnek, kik itt éltek, és gondolnak a kedves Kőszegre.

— **Vizhasznalati engedély.** *Czeke* József és társa céghez a napokban érkezett le a vármegye alispánjától az engedély a volt hercegi malom esésének megszüntetése és a Ceke-féle gőzmalom vizi hajtóerejének fokozása tárgyában. Az engedélyezett munkálatokat hat hónap alatt kell létesiteni.

— **Fölváltás.** Ugyhirlik, hogy az ujoncozás immár végérvényesen f. é. március 21-én fogja kezdetét venni, és hogy a bevonuló ujoncok fölváltják a behivott póttartalékosokat ugy hogy ezek május hó elején szabadságoltatni fognak. Lesz öröm országszerte a póttartalékosok között, másrészt meg megszünik a sorköteles legénységnek bizonytalansága: be kell állni katonának:

— **Uj gyár kilátásban.** Egy virágzó tengelygyár tulajdonosa érintkezésbe lépett a város hatóságával, mert az a szándéka, hogy gyarát Kőszegre helyezi át, ahol a vizerő fölhasználásával jövedelmezőbbé tudna tenni. A gyár jelenlegi forgalma oly nagy méretü, hogy hetenként ezer koronánál több a kifizetett munkanapszám, és igy kétségtelen, hogy ez a vállalkozás a város forgalmat jelentékenyen emelné. Csak az a kérdés, hogy a gyáros által bizonyára igényelt szubvenciót a város vállalja-e? A napokban fog a vállalkozó a város hatóságával az ügyben értekezni.

— **Tavaszodik.** A kalendárium szerint a hivatalos tavasz-kezdet közel van; de époly biztos jele a tavasz közeledtének a hatóságnak mai számunkban közzétett különféle hirdetménye. Pusztitani kell immár a kártékony rovarokat s hernyókat, nyesni kell a fákat, és készülni kell a kártékony növények elleni védekezéshez.

belseje, a félig fött illetve sült állapotban marad. Ha az ilyen helyen véletlenül egy galandféreg fejletlen alakja vagy pld. egy betokolt fonalóc (trichina) van, az ilyen tökéletlen főzés, illetőleg sütésre nem semmisül meg, hanem életben marad és a hussal bejutva az emberbe, ott tovább fejlődve kifejti megbetegitő hatását.

Nagyon ajánlatos tehát hogy a hust (főleg a sertését) vékony szeletekben teljesen puhára főzzük, vagy süssük meg. Először jó ez azért, mert nyugodtak lehetünk, hogy amennyiben állati élősködő volna a husban, az ilyen esetben elpusztul, tehát tovább fejlődni nem bir. Másodszor a gyomor munkáján is könyitünk ez által, mert a puha hus megemésztése gyorsabb és végül mindezek mellett a hus ép oly jó izü lehet, (sőt jobb) mintha félig nyers volna.

Lám mily egyszerü dolgok mindezek és hány család van, hol mindezt figyelembe sem veszik.

Sokan nem is sejtik, hogy a vágóhidon leölt vagy levágott állatok husainak, egészségügyi vizsgalatánál, milyen fontos feladat háramlik a husszemlét teljesitő egyénre. Ennek a lelkiismeretességétől és pontosságától függ teljesen, hogy az emberek egészsége a huséLvezete által meg ne támadtassék. De mivel a jelenlegi viszonyok között, a husszemlét, a tudomány mai álláspontjának megfelelóleg, lelkiismeretesen elvégezni nem lehet, talán nem csekély szolgálatot teszek, ha olvasóimat figyelmeztetem, miszerint jól teszik, ha a fönt elmondottak szerint maguk is résen állva óvják egészségüket.

Hogy a husszemlét mért nem lehet a jelenlegi viszonyok között a leglelkiismeretesebben teljesiteni, arról is szólok:

Magyarországon ma még igen sok vágóhid van, hol a husszemlét, nem szakember, tehát állatorvos, hanem teljesen laikus egyén (a biró, ugy más) végzi, kitől a tudományos alapon végzendő husszemlét megkövetelni nem lehet.

Nagy baj az is, hogy nincs törvényünk, mely a husszemlét az egész országban egységesen és a mai kornak megfelelőleg szabályozná, hanem minden községben vagy városban ennek szabályrendelete máskép irja körül a husszemle mikénti elvégzését.

Mondanom sem kell, hogy ezek a szabályrendeletek amilyen osdiak. az alkotásuk idejét tekintve ép oly elmaradottak a mai kortól is, főleg ha még tekintetbe vesszük azt is, hogy azokat igen gyakran nem is szakemberek alkotják.

Nagy baj az is, hogy a sertések és borjuk leölését igen sok helyen (igy városunkban is) nem a közvágóhidon, hanem magán vágóhidakon, végzik. Mi sem természetesebb, hogy az itt leölt állatok husának megvizsgálása lehetetlen.

Végül igen gyakran maga a közönség is a husszemlét teljesitő egyén felett tör pálcát, amikor az tulajdonképpen a közönség érdekét szolgálja.

Legjobban bizonyitja ezt az, hogy sokszor a vágóhidon valamely betegség konstatálása folytán, részben vagy egészben, a fogyasztástól elvont állathusa miatt nemcsak az érdekelt mészáros, de a közönség is zugolódik, pedig ez igen helytelen eljárás. Mert az ilyen eset csak a közönség egészségének megóvása érdekében történik, és azt hiszem, hogy inkább károskodjék egy ember *anyagilag*, mint száz és száz ember az egészségét kockáztassa.

Reményünk van, ha az éppen most módositott vágohidi és husvágási szabályrendelet a miniszterium által jováhagyatik, és a közvágohid ennek értelmében át fog alakittatni: mindezek megtörténte után a husszemlét pontosan, a tudomány mai álláspontjának megfelelőleg lehet gyakorolni.

— **Köszönet.** A kőszegi iparosok rokkant s nyugdij egyesületének elnöksége hálás köszönetet mond a kőszegi takarékpénztár tekintetes igazgatóságának az egyesületnek küldött 50 korona adományért. Kőszeg, 1904. február 25. *Kőszegi* József elnök, *Kühn* Lajos pénztáros.

— **Kőszállitás akadalyokkal.** A város „Binderriegel" nevü kőfejtőjében termelt kőre már égető szükség volna az utakra, — a város azonban nem kapott fuvarost, mert a kőfejtőből levezető ut helyenkint veszélyes volt. A mult héten ezt az utat alaposan megcsinálták és igy remélhetőleg a jövő héten kezdődik a leszállitás.

— **Változás vásárainkban.** A város indokolt kérelmére a kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a január havi országos vásár nem a hó utolsó hétfőjén, hanem a hónap utolsó szerdáján tartassék, s igy az országos vásár a heti vásárral egy napra esik. Ez a változás a vásárnak csak javára fog válni.

— **Az iskolai tandijak** sok vesződséget adnak a városi hatóságnak, és aztán köszönet sincs benne, mert a tandij végrehajtásoknál a hatóságot igazságtalanul kritizálják meg. A mi szegényeink a legnagyobb indolenciával nem folyamodnak az illetékes hatósághoz elengedésért, hanem egyszerüen nem fizetnek. Mikor aztán jön a végrehajtó és zálogol, akkor szaladnak, — de *nem* az *illetékes* hatósághoz, hanem befolyással biró egyénekhez és elpanaszolják, hogy a hatóság milyen *kegyetlen* velük szemben: behajtja a tandijakat! Aki szegény és ezen a réven kedvezményt akar elérni, az jelentkezzék a hatóságnál, ahol remélhetőleg az ügyet igazságosan elintézik. Néma gyereknek a szavát az anyja se érti!

— **Eltünt fiu.** *Klausz* Ferenc 15 éves lakatos tanonc Kőszegen lakó szüleitől február 16-án elment és azóta nyoma veszett. Szülei kérelmére a rendőrkapitány a fiut körözteti. Talán fölcsapott a gyerek japán katonának!

— **Hazafias felhivás és kérelem a magyar ipar érdekében.** Lelkes nagyasszonyaink Budapesten: honi bált akarnak rendezni; de nincsen elég választék magyar származásu báli kellékekben; ugy hogy: a szerbvászon áll idáig leginkább rendelkezésre. A hazafias cél érdekében felkéretnek mindazon gyárak és kereskedők — épenugy az iparosok, hogy: minták beküldése mellett tudassák a „Magyar Védő Egyesülettel", Budapest VIII. Józsefkörut 19. — hogy kinek milyen honi készitménye van, hogy ezeket a „honi bálban" résztvevőknek, és a nagy közönségnek, mely a hazai ipartermékeknek előnyt adni óhajt, ajánlhassuk. Általában, minden kereskedő, gyáros és iparost felkérünk, hazai anyagokból előállitott áruiuak a M. V. E.-nél való sürgős bejelentésére, hogy a hazai ipartermékek lajstromát összeállitva, magyar iparcikkeink létét kimutatni és a nagy vevő közönségnek ajánlani tudjuk, mert máris tömegesebb az ilyen honi áruk iránti érdeklődés és tudakozódás; mire nézve hogy a nagy közönséget kellően tájékoztassuk: a gyárosok, iparosok és kereskedők részére kik magyar származásu árukat gyártanak és árulnak, kirakati jelző táblákat fogunk kiadni.

— **Gazdák ha nagy termeshez akarnak jutni,** Mautner-téle magvakat vessenek. Idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, Rottenbiller-utca 33,* mindenkinek *ingyen* megküldi. A kitünően tisztitott, legnagyobb csiraképességgel biró, fajtiszta magvak árai alacsonyak. Különösen fölemlitendők az impregnált takarmányrépamagvak és a legnemesebb gabonatélék dús választéka.

— **Tessék csak** a Kőszegen gyártott **mosószappant** használni! Az első próba megfogja győzni arról, hogy ép olyan jó mint bármely más gyártmányu szappan. Kapható minden füszerkereskedésben a gyárosnál: F r e y b e r g e r Sándor bőrkereskedésében Kőszegen.

Egy szép utcai lakás (a király-uton) **5 szobából** és a többi **melléképületekkel** együtt **május 1-től** fogva bérbe adatik.

Bővebb felvilágitás király-ut 746. sz. a.

Különfélék.

* **Anyakönyvi statisztika.** A kőszegi anyakönyvihivatalban az utóbbi időben a következő születési- és halálozási-eseteket jegyezték be:

Születés.

Március 1-én. Mikolits Mihály és Szigeti Rozália leánya, Gizella, róm. kath.

Február 23-án. Orbán János és Kulcsár Margit leánya, Margit, ev. ref.

Március 4-én. Ott Ede és Ringhofer Erzse fia, Adolf, róm. kath.

Március 7-én. Schlapfer Pál és Kuntner Anna fia, József, róm. kath.

Halálozás.

Március 6-án. Maitz Ferenc, róm. kath., 10 hónapos, tüdőlob.

Március 6-án. Kuntner József, szőlőműves, róm. kath., 68 éves, agyvérömleny.

Március 7-én. Karlovits Istvánné sz. Freyberger, háztartásban, róm. kath., 69 éves, aggkor.

Március 8-án. özv. dr. Wurczenberger Józsefné sz. felső-őri Nagy Etelka, háztartásban, róm. kath., 90 éves, aggkór.

Március 9-én. Körmöczy Pál, gyógykovács tanhallgató, róm. kath., 25 éves, tüdővész.

* **Vasuti internátusok.** A magyar kulturának hathatós terjesztői azok a fiunevelő intézetek, melyeket a magyar királyi államvasut néhány év előtt az ország egy-két helyén alapitott. Előbb Szegeden, majd Kaposvárott nyilt meg ilyen internátus azzal a nemes céllal, hogy a várostól, iskolától távol eső vasuti állomások tisztviselőinek, altiszjeinek gyermekeit falai közt egybegyüjtve, tanitásban és nevelésben részesitse őket. Mivel a vasuti vonatszemélyzet kebelében nagyon sok a nemzetiségi alkalmazott is, ezeknek az idegen nyelvü honfitársainknak gyermekei itt tanulják meg a magyar szót. A szegedi intézet a svab és rác, a kaposvári a horvát nemzetiségü vasuti gyermekek megmagyarositásában szerzett már is nagy érdemet. Évenkint 400 fiu talál otthont a két internátusban. A vasut igazgatósága elhatározta, hogy az annyira bevált internátusok számát szaporitani fogja. Az uj internátus számára a helyet is a legjobban választotta meg — Szatmár városában, melynek környékén valóságos nemzeti missziót fog betölteni a nagyszámu oláhság megmagyarositásában. A szatmári internátus is 200 gyermek számára lesz berendezve, hatalmas palotában, melyet 600,000 korona költséggel fognak épiteni és minden tekintetben korszerüen fölszerelni. Az intézet élére egy igazgatót és egy gondnokot állit a vasut, saját kiprobált főtisztviselői közül. Az uj internátus épitését a tervezet szerint már a folyó évben fogják megkezdeni.

Irodalom és müvészet.

(*) **Elkésett levelek** (Briefe, die ihn nicht erreichten) cimü munka, mely névtelenül jelent meg a német könyvpiacon, rövid néhány hét alatt forrongásba hozta a kontinens irodalmi köreit. — Az Anonyma alatt a legmagasabb német arisztokrácia egyik hölgytagja Heyking bárónė született Flemming grófnő a mexikói követ neje rejtőzik, ki müvében, mely ment minden szenzáció hajhászástól, fenyes irói tehetségével bensőséges jeleneteket fest China nemzetközi népeletéből és az ottani bonyadalmakról, az ö részint novelisztikus, másrészt szellemesen kritizáló meleg modorában. A mü első kiadásának megjelenésétől, vagyis mult év április hónapjától 35 kiadást, minden kiadást 1150 példányban, összesen tehát 63, 250 példányt hozott forgalomba kiadója s igy e könyv statisztikailag is az elmult év egyik legkelendőbb könyve volt. A mü egyedül jogositott magyar kiadása, melynek szövegdü magyar forditását Miklós Jenő irónk és publicistánk, az „Egyetértés" belső munkatársa végezte, diszes kiállitásban meg e hó folyamán jelenik meg Szilágyi Béla könyvkiadóhivatala (Budapest, IV., Károly-körut 26. sz.) kiadásában. Bolti ára fűzve 2.80, fényes diszkötésben 6. — kor. lesz. Kapható a kiadónál és minden hazai könyvkereskedő utján.

Szerkesztői üzenetek.

A meghurcoltaknak. Nem szeretné a szerkesztőség, ha *csakugyan meghurcoltatnának*, azért ebben a számban nem közöljük elhamarkodott nyilatkozatukat és a névaláirásukkal ellátott levelet, mert azt tartjuk, „kinek nem inge, ne vegye magára". Felkérjük, hogy a szerkesztőség ellen irányuló soraikat hamarosan vonják vissza és a kéziratot vigyék el a nyomdából, mert különben jövő számunkban leközöljük: ez pedig csak önöknek lesz kellemetlen!

†

Köszönet-nyilvánitás.

Mindazoknak a kik megboldogult szeretett jó anya, napa, nagyanya és dédanyánk

özv. Dr. Wurczenberger Józsefné

szül. felső-őri Nagy Etelkának

temetésén résztvettek, és fájdalmunk enyhitéséhez hozzájárultak, ezuton fejezzük ki hálás köszönetünket.

Kőszeg, 1904. évi március hó 8-án.

A gyászoló család.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy

mindennap 9-től 5 óráig Kőszegen

biztosan található vagyok.

Kiváló tisztelettel

Scharpf Jenő,

fogtechnikus.

Kőszeg, Kelcz Adelffy-utca 46. sz.

Hirdetés.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a f. év április hó 25-ikétől Kőszegen állomásozó cs. és kir. 9. huszárezred 3. század parancsnoksága a körülbelül 160 drb. ló utáni

TRÁGYA

átvételére **pályázatot** hirdet. Az ajánlatok legkésőbb **f. év április hó 1-ig** a Sarajevoban állomásozó 9. huszárezred 3. század parancsnokságához küldendők.

Sarajevo, 1904. február hó.

Muhr

századparancsnok.

Üzleti-ajánlás.

Alulirott mély tisztelettel hozom tudomására Kőszeg és vidéke nagyrabecsült közönségének, hogy különféle szép

kályhát

mindenféle formában és mintázatban, nemkülönben a legdivatosabb **szecessziós** kályhákat is állandóan raktáron tartok.

Kivánatra mindennemü **asztali-, konzolos kredenz-** és **sokszorositó kályhákat** mindennemü mintázat és kiállitásban a legjelkiismeretesebben készitek, s ugy a kész kályhákat, mint egyéb megrendeléseket a gondolható legolcsóbb árban számitom.

Rendelésre a kályhák a legpontosabb csiszolással állittatnak össze.

Kályhák tisztitását helyben vagy vidéken ugyancsak legpontosabban eszközlöm és legolcsóbb árak mellett.

Számos rendelést kér kiváló tisztelettel

Henffel Rezső,

Kőszeg, vásártér, 532. sz. kályha- és agyagáru-gyáros.

Rösler és Jauernig

kerékpár- és motorjármü-gyára

Aussig a/E.

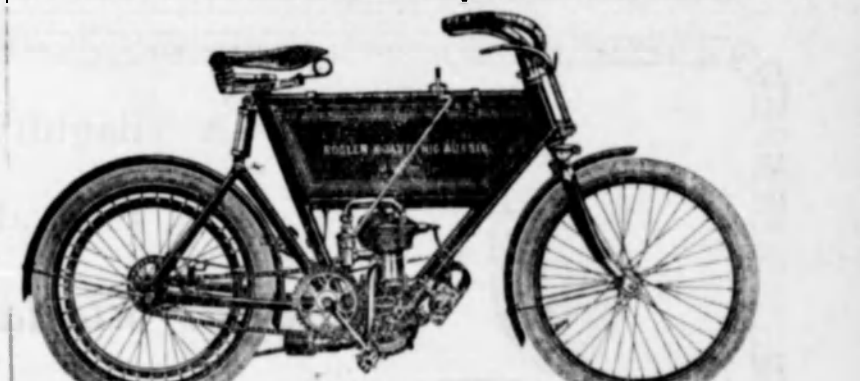

Bátorkodom a nagyérdemü közönség figyelmét felhivni a **ruganyos motorkerékpárokra** és különösen a **ruganyos kerékpárokra**, melyek még a rossz uton való kerékpározást is kellemessé teszik, mivel nem ráznak.

A gyár képviseletében

Heidenreich Lajos,

Pallisch-utca 86., hol mindennemü javitások és megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A Richter-féle

LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvénynél, csuznál és meghüléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony" védjegygyel és a „Richter" cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,

csász. és kir. udvari szállitók

Rudolstadt.

Schicht-szappan

„szarvas" — vagy — „kulcs"

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

FOGORVOSI és FOGTECHNIKAI

működés végett Kőszegen letelepedtem, amiről Kőszeg város és vidékének nagyérdemű közönségét szives tudomásul értesitem.

Lakás: **özv. Németh Ferencné** házában (a városi major átellenében) rendelek naponkint reggel **8** órától esti **6** óráig.

Dr. Hetyésy, fogorvos.

GYÓGY-COGNAC
KIZÁRÓLAG
BORBÓL-PÁROLT
ÁLLANDÓ VEGYI ELLENŐRZÉS ALATT
CAMIS & STOCK-PÁROLÓ-TELEPE
TRIEST - BARCOLA

1/1 palack K. 5·— 1/2 palack K. 2·60.

Szőlőlugast

ültessünk mindenütt ház mellé és kertjeinkben löld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobbrésze ha magnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig, Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkivül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb disze, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetéséro vonatkozó, szines fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki czimét egy levelezőlapon tudatja. Czim:

Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Meghivás.

A nagy-csömötei gyöngyös-melléki önsegélyző szövetkezet
1904. évi március hó 13-án délután 3 órakor,
Nagy-Csömötén, a hivatalos helyiségben

ez évi rendes közgyülését

tartja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki jelentés
2. Zárszámadás felolvasása 1903. évről.
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. Alelnök választása.
5. 1 igazg. tag és 1 felügy. biz. tag választása.
6. Az alapszabályok 29. §-ának módositása.
7. Esetleges inditványok.

Csalhatatlan csodás eredmények.

Wilhelm Ferenc urnak, gyógyszerész. cs. és kir. udvari szállitó Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztitó-teáját, mert csak ez tudott megszabaditani erős reumámtól.

Tisztelettel **Dorn C. F.**
London 46. Museum Street, a British Muzeum mellett.

Wilhelm Ferenc urnak, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el Nagyságodnak legtisztelettelje sebb köszönetemet kifejezni a küldött Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztitó teáért, miután két teljes esztendőn keresztül lábaimon rettenetes reumával kinlódtam és az ön vértisztitó teájának használata által ettől megszabadultam, amit tehát most és a jövőben a közönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettje
Ruhestörer Henrik, adóbeszedő.

Kapható Franz Wilhelm, gyogyszerész. cs. és kir udvari szallitonal Neunkirchen. Alsó Ausztria, valamint a nevesebb gyogyszertarakbanes drogueriakban

1 csomag ára 2 k., 1 postacsomag — 15 csomag ára 24 k. Bérmentve minden magyar postaállomásra.

A világhirü **erfurti** vetemény

magvakról szóló legujabb

magyar kiadásu főmagárjegyzékünk

kertek és mezők számára megjelent, melyet minden t. olvasónak ingyen és bérmentve megkuldünk, és kérjük azt egy levelezólapon megrendelni.

Liebau & Co udvari szállitók, magtermesztők, mu- és kereskedelmi kertészek. **Erfurt 1.**

U. i. A vetemény magvak behozatalaért nem kell vámot fizetni. Egy 5 kgos. postacsomagnak a szállitási dija Magyarország bármely postaállomására csak 60 fillérbe kerül.

Hanák.

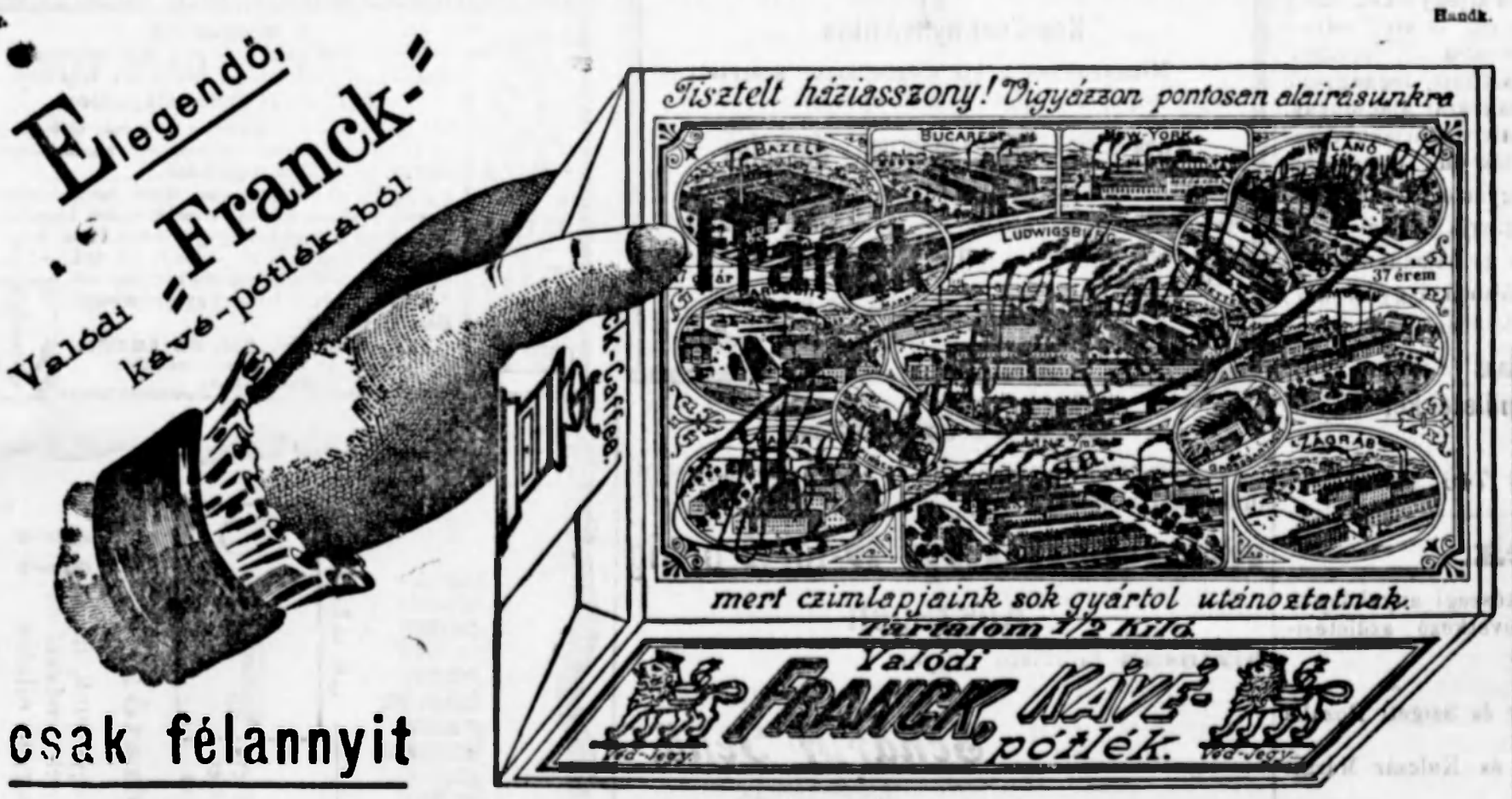

venni, mint más pótkávékból, mert a valódi „Franck-" kávé-pótléka 1.) erősebb, 2.) színdúsabb, 3.) szaporább, tehát 4.) olcsóbb — 's amellett 5.) jobbízű

és nem igen keserü.

„Fekete" kávához: 4 kanál babkávéval - 1 kanál „Franck" féle kávé-pótlék
„Tejes" „ : 3 „ „ „ 1 „ „Franck" „ „ „

D 8466 Ma 7 II

L. W. L.

A természetes keserüvizek sorából magasan kiemelkedik Schmidthauer-féle

Igmándi keserüviz,

mely a **székrekedés** és azzal járó belső bajoknak u. m. étvágyhiány, gyomorfelfuvódás, aranyér, vérbőség stb. páratlan természetes gyógyitója.

Már fél pohárral reggelizés előtt használva teljesen fájdalom nélkül hat, a nélkül hogy a szervezetet gyöngitené. Kapható Kőszegen **Jánosa Gyula** füszerkereskedő, főraktáros urnál, ugy egész, mint a közönség kényelmére a 2—3-szori használatra elegendő kis fél üveges töltésben is. Utasitás mellékelve. 1/2 üveg 30 fillér. Egész üveg 50 fillér.

Nyomatott Fetgl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.